

Danmarks Nationalbank

Kvartalsoversigt 2. kvartal Del 1

2012

D A N M A R K S
N A T I O N A L
B A N K 2 0 1 2

KVARTALSOVERSIGT, 2. KVARTAL 2012

Det lille billede på forsiden viser Arne Jacobsens ur, "Banker's clock", der blev tegnet til Nationalbank-byggeriet.

Det er tilladt at kopiere fra publikationen, forudsat at Danmarks Nationalbank udtrykkeligt anføres som kilde. Det er ikke tilladt at ændre eller forvanske indholdet.

Kvartalsoversigten er tilgængelig på Nationalbankens websted: www.nationalbanken.dk under publikationer. Kvartalsoversigten oversættes til engelsk.

Ansvarshavende redaktør: Per Callesen
Redaktør: Niels Lynggård Hansen
Redaktionen er afsluttet den 8. juni 2012.

Kvartalsoversigten kan rekvireres ved henvendelse til:

Danmarks Nationalbank,
Kommunikation,
Havnegade 5,
1093 København K
Telefon 33 63 70 00 (direkte) eller 33 63 63 63
Ekspeditionstider, mandag-fredag kl. 9.00-16.00
E-mail: kommunikation@nationalbanken.dk
www.nationalbanken.dk

Rosendahls - Schultz Grafisk A/S
ISSN 0107-1289
(Online) ISSN 1398-3857

Indhold

- Aktuelle økonomiske og monetære tendenser 1
- Familiernes formue og gæld – sammenfatning 39
Asger Lau Andersen, Anders Møller Christensen og Nick Fabrin Nielsen, Økonomisk Afdeling, Sigrd Alexandra Koob og Martin Oksbjerg, Statistisk Afdeling og Ri Kaarup, Kapitalmarkedsafdelingen
Sammenlignet med andre lande har de danske husholdninger en meget stor gæld i forhold til deres indkomst. Internationalt har forholdet tiltrukket sig betydelig opmærksomhed af negativ karakter. Familiernes formue og gæld analyseres nærmere i Kvartaloversigten del 2. De danske familier er flittige brugere af det finansielle system, da bruttogælden generelt modsvares af endnu større aktiver. Balancen mellem bruttogæld og aktiver kan især forklares med udgangspunkt i familiernes indkomst, alder, boligpriserne og pensionssystemets indretning. Med de gældende økonomiske udsigter kan omfanget af egentligt gældsatte familier ikke anses for en trussel mod hverken husholdningssektoren eller den finansielle sektor.
- Danmarks konkurrenceevne og eksportformåen – sammenfatning 47
Christian Helbo Andersen, Jacob Isaksen og Morten Spange, Økonomisk Afdeling
Eksporten af varer og tjenester har stor betydning for udviklingen i dansk økonomi. Selv om Danmarks eksport er fordoblet siden 1995, er dens andel af det samlede importmarked imidlertid faldet. Faktorerne bag denne udvikling belyses nærmere i Kvartaloversigtens del 2. Nærværende oversigtsartikel giver en sammenfatning af hovedkonklusionerne. Målt ved produktionsomkostningerne har danske virksomheder tabt konkurrenceevne siden 1995. Imidlertid er der indikationer på, at de er blevet bedre til at konkurrere på andre faktorer end prisen. Eksportens sammensætning på tværs af varegrupper og aftagerlande spiller desuden en rolle. Mens vareeksportens sammensætning på tværs af produktgrupper har bidraget moderat positivt til Danmarks markedsandel på de otte største eksportmarkeder siden 1995, har bidraget fra eksportens sammensætning på tværs

Finanspolitik i EU – hvad har vi lært af krisen? 59

Jens Bech Agerholm, Uffe Mikkelsen og Karoline Garm Nissen, Økonomisk Afdeling

For en række eurolande har den finansielle krise udviklet sig til en regulær statsgældskrise. I mange lande er en lempelig finanspolitik i højkonjunktoren op til krisen nu blevet afløst af kraftige konsolideringer. Artiklen belyser nogle grundlæggende svagheder ved det økonomiske samarbejde i EU, som krisen har udstillet. Desuden diskuteres de seneste års tiltag fra EU-landene, som har til hensigt at rette op på disse svagheder.

Styring af de offentlige udgifter i Danmark 77

Pernille Bomholdt Nielsen og Morten Hedegaard Rasmussen, Økonomisk Afdeling

Der er i Folketinget enighed om en ny budgetlov, der bl.a. indeholder 4-årige rullende udgiftslofter i stat, regioner og kommuner. Dermed skærpes styringen af de offentlige udgifter. Det sker efter, at væksten i det offentlige forbrug de seneste knap 20 år har ligget over målene i de mellemfristede planer. Overskridelserne skyldtes i høj grad, at kommunerne brugte flere penge end aftalt med regeringen. Denne tendens er dog ophørt de seneste par år, hvor der ad flere omgange er indført sanktioner over for kommunerne, hvis de overskred det aftalte niveau med regeringen.

De seneste års udvikling på det danske arbejdsmarked 89

Peter Beck Nellemann og Erik Haller Pedersen, Økonomisk Afdeling

Artiklen analyserer, hvordan det danske arbejdsmarked har klarer først overopledningen af økonomien og derefter lavkonjunktoren. Det er karakteristisk, at omsætningen af medarbejdere har været stor uanset konjunktursituationen. Generelt synes den stigende ledighed under krisen ikke at have medført en højere strukturel ledighed, og langtidsledigheden er meget lav set i et længere perspektiv. Udfordringen ved det nuværende tilbageslag er derfor i højere grad, at nogle permanent forlader arbejdsmarkedet, end at ledigheden stiger.

Omkostninger ved betalinger med kort og kontanter i Danmark ... 107

Johan Gustav Kaas Jacobsen og Anders Mølgaard Pedersen, Betalingsformidlingskontoret

En opdeling af omkostningerne ved betalinger i faste og variable omkostninger viser, at betalinger med kontanter er den billigste betalingsform for samfundet som helhed ved beløb under 29 kr. Ved større beløb har betalinger med dankort de laveste omkostninger. En sådan opdeling kan også bruges til at beregne de samfundsmæssige besparelser ved at flytte et givet antal betalinger fra fx kontanter til dankort. Hvis en fjerdedel af alle kontantbetalinger over 200 kr. i stedet foretages med dankort, vil det reducere omkostningerne med 145 mio. kr. om året. Resultaterne er i overensstemmelse med undersøgelser i andre lande.

Nils Bernsteins tale på Realkreditforeningens årsmøde 29. marts
2012 121

Pressemeddelelser 127

Tabelafsnit

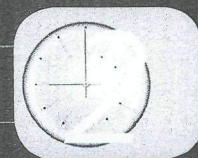

Danmarks
Nationalbank

Kvartalsoversigt
2. kvartal
Del 2

2012

D A N M A R K S
N A T I O N A L
B A N K 2 0 1 2

KVARTALSOVERSIGT, 2. KVARTAL 2012, Del 2

Det lille billede på forsiden viser Arne Jacobsens ur, "Banker's clock", der blev tegnet til Nationalbank-byggeriet.

Det er tilladt at kopiere fra publikationen, forudsat at Danmarks Nationalbank udtrykkeligt anføres som kilde. Det er ikke tilladt at ændre eller forvanske indholdet.

Kvartalsoversigten er tilgængelig på Nationalbankens websted: www.nationalbanken.dk under publikationer. Kvartalsoversigten oversættes til engelsk.

Ansvarshavende redaktør: Per Callesen
Redaktør: Niels Lynggård Hansen
Redaktionen er afsluttet den 8. juni 2012.

Kvartalsoversigten kan rekvireres ved henvendelse til:

Danmarks Nationalbank,
Kommunikation,
Havnegade 5,
1093 København K

Telefon 33 63 70 00 (direkte) eller 33 63 63 63
Ekspeditionstider, mandag-fredag kl. 9.00-16.00
E-mail: kommunikation@nationalbanken.dk
www.nationalbanken.dk

Rosendahls - Schultz Grafisk A/S
ISSN 0107-1289
(Online) ISSN 1398-3857

Indhold

Familiernes formue og gæld 1

Asger Lau Andersen, Anders Møller Christensen og Nick Fabrin Nielsen Økonomisk Afdeling, Sigrød Alexandra Koob og Martin Oksbjerg, Statistisk Afdeling og Ri Kaarup, Kapitalmarkedsafdelingen

Sammenlignet med andre lande har de danske husholdninger en meget stor gæld i forhold til deres indkomst. Internationalt har forholdet tiltrukket sig betydelig opmærksomhed af negativ karakter. I denne artikel undersøger vi ved hjælp af registerdata på familieniveau, hvordan bruttogælden er fordelt mellem familier i forskellige indkomstintervaller og aldersgrupper, og i hvilken grad de enkelte familiers gæld modsvares af forskellige typer af aktiver. Resultaterne viser, at de danske familier er flittige brugere af det finansielle system, da bruttogælden generelt modsvares af endnu større aktiver. Balancen mellem bruttogæld og aktiver kan især forklares med udgangspunkt i familiernes indkomst, alder, boligpriserne og pensionssystemets indretning. Med de gældende økonomiske udsigter kan omfanget af egentligt gældsatte familier ikke anses for en trussel mod hverken husholdningssektoren eller den finansielle sektor.

Danmarks konkurrenceevne og eksportformåen 39

Christian Helbo Andersen, Jacob Isaksen og Morten Spange, Økonomisk Afdeling.

Eksporten af varer og tjenester har stor betydning for udviklingen i dansk økonomi. Selv om Danmarks eksport er fordoblet siden 1995, er dens andel af det samlede importmarked imidlertid faldet. Artiklen belyser nogle faktorer bag denne udvikling. Målt ved produktionsomkostningerne har danske virksomheder tabt konkurrenceevne siden 1995. Imidlertid er der indikationer på, at de er blevet bedre til at konkurrere på andre faktorer end prisen. Eksportens sammensætning på tværs af varegrupper og aftagerlande spiller desuden en rolle. Mens vareeksportens sammensætning på tværs af produktgrupper har bidraget moderat positivt til Danmarks markedsandel på de otte største eksportmarkeder siden 1995, har bidraget fra eksportens sammensætning på tværs af lande været stort set neutralt.

Danmarks Nationalbank Havnegade 5 1093 København K

Telefon 33 63 63 63 Fax 33 63 71 25

www.nationalbanken.dk E-mail: kommunikation@nationalbanken.dk